

ΛΙΛΙΑΝ ΜΗΤΡΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αθήνα, 6 Νοεμβρίου 2017

**ΘΕΜΑ : ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΡΩΤΗΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ κ. ΜΑΡΚΟΥ**

Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (2016/679/ΕΕ - ΓΚΠΔ) εισάγει σημαντικές αλλαγές σε σχέση με το ισχύον δίκαιο αλλά σε κάθε περίπτωση η αντίστοιχη νομοθεσία (δηλ. ο ν. 2472/97 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την εφαρμογή του οποίου εποπτεύει η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα) εφαρμόζεται στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα εδώ και 20 χρόνια. Συνεπώς δεν πρόκειται για ένα εντελώς νέο πεδίο αλλά για προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις, η οποία δεν είναι ιδιαίτερα δυσχερής για τις δημόσιες αρχές, τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς που εφάρμοζαν ως τώρα με συνέπεια και συστηματικότητα τις ρυθμίσεις της οικείας ελληνικής νομοθεσίας .

Για την καλύτερη ενημέρωση της Βουλής και της Βουλευτού που θέτει το ερώτημα κρίνεται σκόπιμο να διευκρινιστεί ότι

α) Ο ΓΚΠΔ ως εκ της φύσης του (άμεση, γενική εφαρμογή χωρίς απαίτηση ενσωμάτωσης) δεν απαιτεί κατά το μεγαλύτερο μέρος του καμία πράξη προσαρμογής εκ μέρους του Έλληνα νομοθέτη. Οι επιχειρήσεις έχουν ήδη γνώση των βασικών υποχρεώσεων τους που προκύπτουν απευθείας από τον Κανονισμό 2016/679/ΕΕ ως έχει. Στο πλαίσιο αυτό τόσο συλλογικοί φορείς¹

¹ Για να μην απαριθμήσουμε το σύνολο των εκδηλώσεων και ομιλιών στις οποίες έχουν κληθεί και έχουν συμμετάσχει τα μέλη της επιτροπής από την πρόσφατη κι αμέσως επικείμενη σχετική δραστηριότητα ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής: η Πρόεδρος της Επιτροπής, Λίλιαν Μήτρου είχε κληθεί και αποδεχθεί να μιλήσει σε εκδήλωση του ΕΒΕΑ που θα λάμβανε χώρα την 31/10/2017, εκδήλωση που ωστόσο αναβλήθηκε για εσωτερικούς λόγους του Επιμελητηρίου. Στις 21/11/2017 η Πρόεδρος και το μέλος Φ. Μίττλετον, Προιστάμενος των Ελεγκτών της ΑΠΔΠΧ, έχουν κληθεί ως ομιλητές σε εκδήλωση του Ελληνοαμερικανικού Επιμελητηρίου και στις 23/11/2017 η Πρόεδρος συμμετέχει σε εκδήλωση του ΣΒΒΕ στη Θεσσαλονίκη. Το μέλος της Επιτροπής και αν.

όσο και πολλές επιχειρήσεις και φορείς βρίσκονται σε φάση ενημέρωσης και προετοιμασίας.

β) Η Οδηγία 2016/680/ΕΕ δεν είναι «συνοδευτική του Κανονισμού», όπως αναφέρεται στην επιστολή της Βουλευτού. Αφορά και ρυθμίζει τις προϋποθέσεις για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικών προσώπων, από αρμόδιες αρχές, για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους, καθώς και για την ανταλλαγή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ αρμόδιων αρχών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους ίδιους σκοπούς, προκειμένου να προστατευθούν τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες των φυσικών προσώπων. Δεν αφορά δηλ. «τις επιχειρήσεις» αλλά πολύ συγκεκριμένες αρχές (διωκτικές, εισαγγελικές, δικαστικές στο πεδίο της ποινικής δικαιοσύνης) με συγκεκριμένες αρμοδιότητες και αποκλειστικά για τους προαναφερόμενους σκοπούς που ορίζονται στην Οδηγία. Οι ρυθμίσεις που θα ενσωματώσουν στο εθνικό δίκαιο τους ενωσιακούς κανόνες συντάσσονται σε συνεργασία με το συναρμόδιο Υπουργείο Εσωτερικών-Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη-Ελληνική Αστυνομία.

γ) Ο Κανονισμός έχει τέτοιο εδαφικό πεδίο εφαρμογής που καταλαμβάνει την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και από επιχειρήσεις χωρίς εγκατάσταση στην ΕΕ, εφόσον προσφέρουν αγαθά και υπηρεσίες σε πολίτες εγκατεστημένους σε κ-μ της ΕΕ ή παρακολουθεί την -διαδικτυακή - συμπεριφορά τους. Αυτό επηρεάζει αναμφίβολα επιχειρήσεις σε όλον τον κόσμο αλλά όποιος έχει γνώση του πεδίου της προστασίας δεδομένων και τα ισχύοντα στην ΕΕ και διεθνώς - τόσο από νομική όσο και από δικαιιοπολιτική άποψη- είναι σε θέση να γνωρίζει ότι ούτε στις ΗΠΑ ούτε στην Κίνα προσαρμόζουν την - μη υπαρκτή άλλωστε - νομοθεσία τους για να προσαρμοστούν στον Κανονισμό.

Μέλος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα κ. Γρηγόριος Τσόλιας έχει ήδη συμμετάσχει σε εκδηλώσεις για την παρουσίαση του Κανονισμού και της Οδηγίας, ενδεικτικά δε αναφέρεται η εκδήλωση της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων της 23/10/2017 (στην οποία ομιλήτρια ήταν και η Πρόεδρος της Νομοπαρασκευαστικής) και της Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων της 01/11/2017 (στην οποία ομιλητής ήταν και ο κ. Μιττλετον). Ενδεικτικά αναφέρεται επίσης η ομιλία της Προέδρου που σχεδιάζεται σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων για την ενημέρωση των υπαλλήλων καθώς και αντίστοιχη ενημερωτική ημερίδα στο Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας που θα λάβουν χώρα μέσα στον Νοέμβριο.

Σε όλες τις χώρες της ΕΕ, της Ελλάδας συμπεριλαμβανομένης, έχουν δρομολογηθεί, έστω με διαφορετικές ταχύτητες και μεθόδους², διαδικασίες προσαρμογής τόσο του νομοθετικού πλαισίου όσο και των φορέων, δημόσιων και ιδιωτικών, που καλούνται να εφαρμόσουν. Παρά τη νομική φύση του Κανονισμού ορισμένες ρυθμίσεις του εγείρουν νομικά ερμηνευτικά ζητήματα, τα οποία αποτελούν αντικείμενο συζήτησης και στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία έχει συστήσει την Commission expert group on the Regulation (EU) 2016/679 and Directive (EU) 2016/680, η οποία συνεδριάζει περιοδικά για την ανταλλαγή απόψεων κατά τη νομοπαραγωγική διαδικασία.

Στην Ελλάδα έχει συσταθεί ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή (υπ' αριθμ. 43519/14-6-2016 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Δ.Α.Δ - ΦΕΚ τ. Β', 1913/27.6.2016) με αντικείμενο την ενσωμάτωση στην εθνική έννομη τάξη της Οδηγίας 2016/680/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου και β) την εξέταση του ενδεχόμενου λήψης νομοθετικών μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)»

Σημειώνεται ότι, όπως άλλωστε σε κάθε νομοπαρασκευαστική επιτροπή αυτής της μορφής, η Πρόεδρος και τα μέλη της παρέχουν την εργασία τους αποκλειστικά σε μη αμειβομένη βάση και απολύτως παράλληλα με τα άλλα καθήκοντα και επαγγελματικές υποχρεώσεις τους.

Η επιτροπή έχει συνεδριάσει σε ολομέλεια 15 φορές και βρίσκεται στην τελική φάση της εκπόνησης των προσχεδίων νόμων. Αναμένεται ότι έως την 10η Δεκεμβρίου θα έχουν παραδοθεί στον Υπουργό Δικαιοσύνης τα σχετικά προσχέδια.

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας τόσο του σχετικού νομοθετικού πλαισίου όσο και της εφαρμογής της νομοθεσίας το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει αποστείλει δύο φορές επιστολές της Προέδρου της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής

² Μόνο η Αυστρία και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας έχουν ψηφίσει σχετική νομοθεσία.

Επιτροπής προς όλα τα Υπουργεία αλλά και εξειδικευμένους Φορείς του δημόσιου τομέα (όπως η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης), σε ανεξάρτητες αρχές (Ελληνική Στατιστική Αρχή, Τράπεζα της Ελλάδος) καθώς και σε συλλογικούς φορείς (ΣΕΒ, Επιμελητήρια, Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Πληροφορικής, Ελληνική Ένωση Τραπεζών, Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος, Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.), Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Ε.)), με αντικείμενο τη διαμόρφωση του πλαισίου υποδοχής κι εφαρμογής του Κανονισμού και ενσωμάτωσης της οδηγίας στην εθνική έννομη τάξη.

Με τις επιστολές αυτές το Υπουργείο αφενός εφιστούσε την προσοχή στην ανάγκη προετοιμασίας για την εφαρμογή του Κανονισμού και αντίστοιχα της Οδηγίας και αφετέρου απηύθυνε αίτημα για κατάθεση προτάσεων και απόψεων κατά περίπτωση για την κανονιστική πλαισίωση του Κανονισμού 2016/679/ΕΕ και της Οδηγίας 2016/680/ΕΕ. Στις επιστολές σημειωνόταν ότι η νομοπαρασκευαστική επιτροπή θα ήταν στη διάθεση όλων για διευκρινίσεις και κάθε δυνατή συνεργασία.

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η ανταπόκριση ως προς την κατάθεση προτάσεων υπήρξε μικρότερη της προσδοκώμενης και αναμενόμενης. Ακριβέστερα από την πλευρά του ιδιωτικού τομέα ο μόνος φορέας που ανταποκρίθηκε ήταν η Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών. Αξιοσημείωτη είναι η ανταπόκριση της ΓΣΕΕ που έστειλε αναλυτικές προτάσεις για τη ρύθμιση της προστασίας προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων. Η νομοπαρασκευαστική Επιτροπή έκανε ωστόσο ορισμένες ακροάσεις (π.χ. με τους εκπροσώπους των παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών) και μέλη της έχουν πραγματοποιήσει διαλέξεις και έχουν συμμετάσχει σε πολλές κλειστές³ και δημόσιες επιστημονικές και ενημερωτικές συζητήσεις για το νέο κανονιστικό πλαίσιο.

Τέλος σημειώνεται

α) Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα είναι συνταγματικώς κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή. Δεν υπόκειται στον διοικητικό, ιεραρχικό και πολιτικό έλεγχο του Υπουργού. Ως προς τα του κοινοβουλευτικού ελέγχου επί της ανεξάρτητης ΑΠΔΠΧ παραπέμπουμε στην

³ Π.χ. Η Α. Μήτρου, Πρόεδρος της νομοπαρασκευαστικής θα έχει την 9/11/2017 ακρόαση και συνεργασία με την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής για τα ζητήματα ως προς την ειδικότερη ρύθμιση των ζητημάτων που σχετίζονται με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας ενώ αντίστοιχη συνεργασία υπήρξε και με την υπηρεσία των Γενικών Αρχείων του Κράτους.

εφαρμογή του άρθρου 101 Α Συντάγματος (ιδίως την παράγραφο 3) σε συνδυασμό με το άρθρο 138 Α του Κανονισμού της Βουλής.⁴

β) Η υποστήριξη των επιχειρήσεων και των φορέων του ιδιωτικού τομέα ώστε να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις που θέτει ο Κανονισμός δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα και το πεδίο ευθύνης του Υπουργού Δικαιοσύνης

γ) Η νομοπαρασκευαστική επιτροπή θα έχει ολοκληρώσει το έργο της σε χρόνο ώστε ύστερα από διαβούλευση να κατατεθεί εγκαίρως προς ψήφιση στο Κοινοβούλιο.

Για την Ειδική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή

Η Πρόεδρος'

Λ. Μήτρου

⁴Σημειώνεται βέβαια ότι η ΑΠΔΠΧ έχει διοργανώσει και συνεχίζει να διοργανώνει ενημερωτικές δράσεις. Μπορεί να προστεθεί/ επισυναφθεί σχετικό ενημερωτικό αλλά δεν κρίνεται θεσμικά ορθό να απαντά ο Υπουργός για το έργο συνταγματικά κατοχυρωμένης ανεξάρτητης αρχής..